Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Directoraat-generaal Natuur en Visserij

Auteur
[redacted]

Datum
3 april 2024

Kenmerk
DGNV / 52445671

TER BESLISSING

Kopie aan

Bijlage(n)
1

Aan de Minister van Natuur en Stikstof

Cc:
Aan de Minister voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

nota

Beslisnotitie Kamerbrief invulling MGB

Parafenroute

[redacted]

Aanleiding

Deze beslisnotitie begeleidt uw voornemen om de Tweede Kamer met een brief te informeren over de motie Grinwis c.s. inzake de aantrekkelijkheid van deze regelingen voor verouderde agrarische bedrijven (Kamerstuk 36 410 XIV, nr. 61) en over (de doorwerking hiervan in) de Maatregel Gebiedsgerichte Beëindiging veehouderijlocaties (MGB). U gaat daarbij in op de opgaven en dilemma's bij het vormgeven van toekomstige regelingen voor bedrijfsbeëindigingen.

Advies

U kunt akkoord gaan met de Kamerbrief en verzending van de brief naar de Tweede Kamer.

Kernpunten

- De Kamerbrief beschrijft allereerst de opgaven en dilemma's die aanleiding vormen voor het vormgeven van de MGB. Vervolgens wordt ingegaan op de beoogde kern van de regeling, het belang van maatwerk voor agrarische ondernemers, en hoe de MGB wordt vormgegeven zodanig dat deze aan dit belang tegemoet komt. Vervolgens wordt aangegeven hoe de MGB aansluit bij de gebiedsgerichte aanpak in het kader van de NPLG en het belang van de MGB in relatie tot landelijke beëindigingsregelingen.
- Met betrekking tot de opgaven en dilemma's wordt het belang benadrukt om ook ondernemers die willen blijven perspectief te bieden en te ondersteunen wanneer zij hun bedrijfsvoering in het licht van de te realiseren

Ontvangen BPZ

gebiedsopgaven willen extensiveren via het gedeeltelijk sluiten van productiecapaciteit. Ook wordt het belang benadrukt om ondernemers met een sterk van gangbaar afwijkende bedrijfssituatie maatwerkt te kunnen leveren.
- De MGB betreft een specifieke uitkering aan provincies voor provinciale financiële instrumenten gericht op het op vrijwillige basis geheel of gedeeltelijk laten beëindigen van veehouderijlocaties.
- Met de voorgenomen 100% marktconforme vergoedingen op basis van bedrijfsspecifieke taxaties kan maatwerk worden geleverd en wordt tegemoet gekomen aan de motie Grinwis c.s. die oproept om de MGB relatief aantrekkelijker te maken voor verouderde agrarische bedrijven dan de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties voor stikstofreductie (Lbv) en de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties met piekbelasting (Lbv-plus).
- De MGB beoogt provincies te ondersteunen bij de uitvoering van gebiedsprocessen in het kader van hun gebiedsgerichte aanpak, gericht op realisatie van natuur- water- en klimaatdoelen in prioritaire gebieden van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). Dit betreft de veenweidegebieden, beekdalen, zandgronden en overgangszones rond Natura 2000-gebieden.
- Veehouderijlocaties komen voor deelname in aanmerking voor zover deze in de genoemde gebieden zijn gelegen, gebieden die door provincies op basis van een provinciale prioritering in hun eigen instrumenten nader kunnen worden begrensd, én een ammoniakemissie veroorzaken boven een landelijke drempelwaarde.
- De MGB moet vanwege staatssteun bij de Europese Commissie worden genotificeerd.
- Op grond van de MGB en gebruikmakend van een door de provincies op te stellen modelregeling kunnen provincies voor een periode van 3 jaar na inwerkingtreding van de MGB eigen provinciale financiële instrumenten openstellen die – zolang deze instrumenten in overeenstemming zijn met de MGB – niet meer afzonderlijk voor notificatie aan de Europese Commissie voorgelegd hoeven te worden.
- Gegeven de forse opgaven waarvoor we staan is het nodig om de komende jaren naast de landelijke beëindigingsregelingen en andere landelijke regelingen in het kader van de aanpak piekbelasting ook het spoor van de provinciale plannen en gebiedsgerichte instrumenten in te zetten om de doelen van het NPLG te realiseren. De MGB is een van de instrumenten op basis waarvan provincies eigen gebiedsgerichte regelingen kunnen inzetten in aanvulling op de landelijke regelingen.
- De meerwaarde van de MGB t.o.v. de Lbv en Lbv-plus zit in de bredere openstelling voor veehouderijlocaties gelegen in gebieden die bezien vanuit een andere gebiedsopgave dan stikstof prioritair zijn binnen het NPLG, de brede openstelling voor alle veehouderijsectoren en de lange openstellingstermijn van 3 jaar voor provincies. De MGB geeft daarmee gehoor aan de behoeftes in het landelijk gebied en bij provincies.
- Met deze brief informeert u de Kamer over uw voorgenomen invulling van de MGB. De uiteindelijke vormgeving en het moment van inwerkingtreding van de

regeling is afhankelijk van het notificatieproces met de Europese Commissie in het kader van staatssteun.

Toelichting

Uitvoering motie Grinwis c.s.

De motie vraagt aandacht voor verouderde bedrijven. Naar onze inschatting gaat het hier om specifieke situaties waarbij oude stallen gelegen in de nabijheid van stikstofgevoelige natuur vanwege de ligging en natuuropgaven al jarenlang geen financiering van de bank konden krijgen voor nieuwbouw, maar wel voor modernisering van de oude stal. Omdat deze bedrijven daarmee afwijken van gangbare bedrijven en de forfaitaire vergoedingssystematiek van de Lbv-plus (en Lbv) voor deze bedrijven mogelijk niet zou passen, kan de MGB voor deze bedrijven een relatief aantrekkelijker alternatief zijn. De voorgenomen MGB voorziet in 100% marktconforme vergoedingen op basis van bedrijfsspecifieke taxaties (en daarmee maatwerk) voor zowel de productiecapaciteit als het productierecht.

Drempelwaarden voor ammoniakemissie

Met betrekking tot stikstof bevat de MGB twee drempelwaarden: één voor melkvee- en rundveebedrijven van 250 kg NH3 per jaar en één voor andere veehouderijen (zoals varkens, pluimvee, vleeskalveren, geiten, konijnen en eenden) van 750 kg NH3 kg per jaar. Deze drempelwaarden zijn zodanig gekozen dat enerzijds provinciale gebiedsprocessen zo goed moegelijk kunnen worden ondersteund en anderzijds bedrijfslocaties met een relatieve lage ammoniakuitstoot niet voor deelname in aanmerking komen. Door toepassing van dit criterium wordt voorkomen dat overheidsmiddelen worden aangewend voor het beëindigen van kleine en meer extensieve bedrijven, wat vanuit het oogpunt van stikstofreductie niet als doelmatig wordt gezien.

Meerwaarde ten opzicht van Lbv en Lbv-plus

De MGB richt zich met de emissiegerichte drempelwaarden voor stikstof op het verminderen van de ammoniakemissie en het verlagen van de stikstofdeken en is daarmee aanvullend op de aanpak piekbelasting. De meerwaarde van de MGB zit daarnaast in de bredere openstelling voor veehouderijlocaties gelegen in gebieden die bezien vanuit een andere gebiedsopgave dan stikstof prioritair zijn binnen het NPLG. Naast volledig sluiten biedt de mogelijkheid tot gedeeltelijk sluiten meerwaarde ten opzichte van de Lbv en Lbv-plus. Gedeeltelijk sluiten kan bijvoorbeeld betrekking hebben op een intensieve melkeveehouder die een deel van zijn productiecapaciteit wil beëindigen, of een ondernemer die twee diercategorieën houdt en daarvan één tak wil beëindigingen. Om op die wijze over te kunnen stappen naar een meer extensieve en duurzame bedrijfsvoering die past bij de milieu- en natuuropgaven in zijn gebied. Ook de brede openstelling voor alle veehouderijsectoren en de lange openstellingstermijn van 3 jaar voor provincies geeft de MGB meerwaarde ten opzichte van de Lbv en Lbv-plus en geeft gehoor aan de behoeftes in het landelijk gebied en bij provincies.

Uitspoelingsgevoelige gronden

Aandachtspunt bij stoppende veehouderijen is een mogelijke verandering van het landgebruik dat tot meer uitspoeling zou kunnen leiden. In de brief wordt

aangegeven om in het kader van de gebiedsgerichte aanpak en ook in meer algemene zin te bezien welke maatregelen er nodig zijn en genomen kunnen worden om afwentelingsrisico's op uitspoelingsgevoelige gronden als gevolg van bedrijfsbeeindiging en verandering van landgebruik te voorkomen.